

НАВЧАЛЬНО - НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА
ЕКОЛОГІЇ

ПДАУ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

Кафедра селекції, насінництва і генетики

**МАТЕРІАЛИ ІV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**“СУЧАСНІ НАПРЯМИ ТА ДОСЯГНЕННЯ
СЕЛЕКЦІЇ І НАСІННИЦТВА
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР”**

м. Полтава, 31 березня 2026 р.

УДК 631.527: 631.53

Сучасні напрями та досягнення селекції і насінництва сільськогосподарських культур: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (31 березня 2026 року) / Редкол.: М.М. Маренич (відп. ред.) та ін. Полтава: ПДАУ, 2026. 176 с.
<http://doi.org/10.5281/zenodo.20050879>

У збірнику тез наведено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти Полтавського державного аграрного університету, а також здобувачів та науковців науково-дослідних установ НААНУ та закладів вищої освіти МОН України.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Маренич М.М. – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, професор кафедри селекції, насінництва і генетики, доктор с.-г. наук, професор;

Юрченко С.О. – завідувач кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат с.-г. наук, доцент;

Тищенко В.М. – професор кафедри селекції, насінництва і генетики, доктор с.-г. наук, професор;

Білявська Л.Г. – професор кафедри селекції, насінництва і генетики, доктор с.-г. наук, професор;

Кулик М.І. – професор кафедри селекції, насінництва і генетики, доктор с.-г. наук, професор;

Шокало Н.С. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат с.-г. наук, доцент;

Баган А.В. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат с.-г. наук, доцент;

Рибальченко А.М. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат с.-г. наук, доцент;

Криворучко Л.М. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат с.-г. наук, доцент;

Барат Ю.М. – доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, кандидат с.-г. наук, доцент.

Рекомендовано до друку засіданням вченої ради Навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології ПДАУ, протокол № 9 від 27 квітня 2026 року.

ISBN 978-617-8797-29-4

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ У СЕЛЕКЦІЇ РОСЛИН

Самородов В. М., Чеботарьова Л. В. АКАДЕМІК МИКОЛА ГРИШКО (1901–1964) – ПОСТАТЬ, ОСЯЯНА ТВОРЧИМ ГОРІННЯМ	8
Самородов В. М., Шиян О. О. Є. С. ГУРЖІЙ (1906-1983): З ПЛЕЯДИ МАЙСТРІВ-СЕЛЕКЦІОНЕРІВ	11
Самородов В. М., Шиян О. О. ВИЗНАНИЙ СЕЛЕКЦІОНЕР І ОСВІТЯНИН: ДО 75-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВОЛОДИМИРА ТИЩЕНКА	14
Шокало Н. С. ШЛЯХ ТА ДОСЯГНЕННЯ ВИДАТНОГО СЕЛЕКЦІОНЕРА	17
Вергунов В. А. КУЛЬТУРА РИЦИНИ В ТВОРЧІЙ СПАДЩИНІ УРОДЖЕНЦЯ ПОЛТАВЩИНИ, АКАДЕМІКА В. Г. РОТМІСТРОВА (ДО 160-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)	19
Олешко Я. В. ШТУЧНИЙ ДОБІР ЯК ОСНОВНИЙ МЕТОД СЕЛЕКЦІЇ РОСЛИН: ІСТОРІЯ ТА ЗНАЧЕННЯ	24
Білявська Л. Г., Мудряк М. О. РОЗВИТОК НАСІННИЦТВА СОЇ В УКРАЇНІ	26

СЕКЦІЯ 2. ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ СЕЛЕКЦІЇ І НАСІННИЦТВА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ЗМІН КЛІМАТУ. ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ МЕТОДІВ У ТЕХНОЛОГІЯХ СЕЛЕКЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ ПОЛЬОВИХ КУЛЬТУР

Барилко М. Г., Захаренко В. А. ЕЛЕМЕНТИ МЕТОДИКИ ГІБРИДИЗАЦІЇ ГОРОШКУ ПОСІВНОГО (ЯРОГО)	29
Білинська О. В., Усова З. В., Реліна Л. І., Богуславський Р. Л., Усова Н. О. РІЗНОМАНІТТЯ ПРЕДСТАВНИКІВ РОДУ <i>Aegilops</i> spp. ЗА СПЕКТРАМИ ЗАПАСНИХ БІЛКІВ ЕНДОСПЕРМУ	31
Чернобай С. В., Рябчун В. К., Мельник В. С., Капустіна Т. Б., Щеченко О. Є. ДЖЕРЕЛА ЦІННИХ ГОСПОДАРСЬКИХ ОЗНАК ТРИТИКАЛЕ У СЕЛЕКЦІЙНИХ РОЗСАДНИКАХ ПЕРШОГО ТА ДРУГОГО РОКУ	35
Чернобай Ю. О., Рябчун В. К., Кузьмишина Н. В., Шиянова Т. П. ЗБЕРІГАННЯ НАСІННЯ ЗРАЗКІВ ПОМІДОРА ЇСТІВНОГО У КОНТРОЛЬОВАНИХ УМОВАХ	38
Чернищенко П.В., Скидан В.О., Глибокий О.М., Шелякін В.О. ВИЗНАЧЕННЯ АДАПТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СЕЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ СОЇ ЗА УРОЖАЙНІСТЮ ТА СТАБІЛЬНІСТЮ ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ НАСІННЯ	40

Горбачова С. М., Горлачова О. В., Пономаренко Н. С. РЕЗУЛЬТАТИ СЕЛЕКЦІЇ ПРОСА НА СТІЙКІСТЬ ДО ПОСУХИ ТА ВИСОКУ ПРОДУКТИВНІСТЬ І ЯКІСТЬ	43
Філоненко С. В., Крупський В. К., Беззубенко Я. О. ОПТИМІЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ НАСІННИКІВ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ ЗА ВПРОВАДЖЕННЯ РІЗНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ЕЛЕМЕНТІВ	45
Nazarenko M. M., Izhboldin O. O. GENOTYPE VARIATION OF WINTER WHEAT YIELD	48
Nazarenko M. M., Okselenko O. M. EVALUATION OF POSITIVE CHANGES IN WINTER WHEAT VARIETIES UNDER DAB ACTION	51
Nazarenko M. M. INFLUENCE OF ENVIRONMENT ON WINTER WHEAT PRODUCTIVITY	54
Солонечна О. В. ВИХІДНИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ СЕЛЕКЦІЇ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО ЗА СТІЙКІСТЮ ДО ВИЛЯГАННЯ	57
Тромсюк В. Д. СЕЛЕКЦІЯ ТРИТИКАЛЕ ОЗИМОГО НА ПІДВИЩЕННЯ ВИХОДУ СУХОЇ РЕЧОВИНИ ЗЕЛЕНОЇ МАСИ	60
Філоненко С. В., Жидок В. В., Сливний П. Ю. ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕГУЛЮВАННЯ МІКРОЕЛЕМЕНТНОГО ЖИВЛЕННЯ НАСІННЄВИХ РОСЛИН БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ	62
Жук О. І. РЕАЛІЗАЦІЯ ПОТЕНЦІАЛУ ВРОЖАЙНОСТІ СОРТІВ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ ЗА ПОГОДНИХ УМОВ РОКУ	65
Юрченко С. О., Демченко А. О. КРИТЕРІЇ ДОБОРУ СОРТІВ І ГІБРИДІВ СОЛОДКОГО ПЕРЦЮ (<i>CAPRICUM ANNUUM L.</i>) ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ В УМОВАХ ЗАХИЩЕНОГО ҐРУНТУ	68
Юрченко С. О., Єфімовський Д. О. ФОРМУВАННЯ, ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ ПОСІВНИХ ЯКОСТЕЙ НАСІННЯ СОЇ	72
Коваленко Н. П., Поспєлова Г. Д., Шерстюк О. Л. ТРАНСФОРМАЦІЯ СЕЛЕКЦІЙНИХ ПРІОРИТЕТІВ РОДУ <i>ROSA L.</i> : ВІД ЕСТЕТИЧНОГО ДОМІНАНТУ ДО БІОЛОГІЧНОЇ ТА КЛІМАТИЧНОЇ РЕЗИСТЕНТНОСТІ	74
Юрченко С. О., Лагута А. І. ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ СОРТОВОГО СКЛАДУ ПОМІДОРА ЇСТІВНОГО (<i>Solanum lycopersicum L.</i>) ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ В УМОВАХ ЗИМОВИХ ТЕПЛИЦЬ	78

Криворучко Л. М., Тищенко В. М., Макаова-Меламуд Б. Є., Котелевський Є. Ю.	80
ГОСПОДАРСЬКО-БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ НОВОГО СОРТУ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ВАЛЕНСІЯ ПОЛТАВСЬКА СЕЛЕКЦІЇ ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	
Гулік М. В.	
АКТУАЛЬНІСТЬ І ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ КОНОПЕЛЬ ПОСІВНИХ (<i>CANNABIS SATIVA L.</i>) В УКРАЇНІ	82
Баган А. В., Перетятко Я. О., Литвиненко Н. М.	
АНАЛІЗ СОРТИМЕНТУ ТРОЯНДИ <i>Rosa L.</i>	85

СЕКЦІЯ 3. СОРТОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ УРОЖАЙНОСТІ

Філоненко С. В., Бахаутдінов Д. С., Бейдик О. О., Філоненко Л. М.	
АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ГЕРБІЦИДІВ У БУРЯКІВНИЦТВІ	88
Бараболя О. В., Яновський Р. О.	
ПОТЕНЦІАЛ НОВИХ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ У СУЧАСНОМУ ГОСПОДАРСТВІ	91
Філоненко С. В., Калуцький Є. О., Матюха А. М., Бувалець О. А.	
ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОДУКТИВНИХ ХАРАКТЕРИСТИК БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ ЗА РІЗНИХ АГРОТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ	94
Кузьменко Н. В., Гутянський Р. А., Глибокий О. М., Жижка Н. Г., Шелякіна Т. А.	
УРОЖАЙНІСТЬ ТА ЯКІСТЬ ЗЕРНА СОРТІВ ЯРОГО ЯЧМЕНЮ ЗАЛЕЖНО ВІД УМОВ ВИРОЩУВАННЯ	98
Огурцов Ю. Є, Буряк Ю. І., Чернобаб О. В.	
УРОЖАЙНІСТЬ БАТЬКІВСЬКИХ КОМПОНЕНТІВ СОНЯШНИКУ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ТА СПОСОБУ ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ	100
Красовський В. В., Дяченко-Богун М. М., Шкура Т. В., Чернецька Л. В., Федько Р. М., Черняк Т. В.	
ФОРМУВАННЯ ГЕНОФОНДУ <i>ACTINIDIA CHINENSIS</i> PLANCH. В ХОРОЛЬСЬКОМУ БОТАНІЧНОМУ САДУ	103
Барат Ю. М., Сіренко М. Д.	
ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ ІРГИ КАНАДСЬКОЇ В УКРАЇНІ	111
Марініч Л. Г., Мотрій О. С.	
ВПЛИВ СПОСОБІВ СІВБИ НА ФОРМУВАННЯ ГЕНЕРАТИВНИХ ПАГОНІВ СТОКОЛОСУ БЕЗОСТОГО	113
Марініч Л. Г., Савлук Я. Ю.	
ВПЛИВ СТРОКІВ СІВБИ НА ФОРМУВАННЯ КОРМОВОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ СТОКОЛОСУ БЕЗОСТОГО	115

Рибальченко А. М. ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ НУТУ ЗАЛЕЖНО ВІД ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ	117
Червона В. Л. ВПЛИВ ФРАКЦІЙНОГО КАЛІБРУВАННЯ НАСІННЯ КУКУРУДЗИ НА РІВНОМІРНІСТЬ ПОЛЬОВОЇ СХОЖОСТІ	120
Рибальченко А. М. АГРОЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВИРОЩУВАННЯ СОЇ	122
Філоненко С. В., Самойленко В. В., Дзюба А. В., Кравченко А. В. ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СИСТЕМ ЗАХИСТУ ПОСІВІВ КУКУРУДЗИ ВІД СЕГЕТАЛЬНОЇ РОСЛИННОСТІ	125
Шагурська Н. В. УРОЖАЙНІСТЬ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ	128
Філоненко С. В., Швацький В. А., Климова Т. І. ЕФЕКТИВНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ХІМІЧНОГО МЕТОДУ БОРОТЬБИ З БУР'ЯНАМИ В ПОСІВАХ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ	130
Юрченко С. О., Бірюкова В. В. АГРОТЕХНІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ РОЗСАДНОГО СПОСОБУ ВИРОЩУ- ВАННЯ ЦУКРОВОЇ КУКУРУДЗИ ДЛЯ ОТРИМАННЯ НАДРАННЬОЇ ПРОДУКЦІЇ	133
Головко М. П., Кулик М. І. АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ ЧАСНИКУ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТОВИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ТА УМОВ ВИРОЩУВАННЯ	135
Юрченко С. О., Дудка Є. О. ВЛИВ БІОСТИМУЛЯТОРА НА ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ ГІБРИДІВ ОГІРКА ПОСІВНОГО В УМОВАХ ЗАХИЩЕНОГО ГРУНТУ	139
Дика Д. В. УРОЖАЙНІСТЬ ГОРОХУ ЗАЛЕЖНО ВІД ОБРОБКИ НАСІННЯ БІОПРЕПАРАТАМИ	143
Юрченко С. О., Коляда Д. Ю. ВПЛИВ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ НА УРОЖАЙНІСТЬ КУКУРУДЗИ	145
Костенко Р. С., Кулик М. І. УРОЖАЙНІСТЬ БІОМАСИ І НАСІННЯ СОРГО ЦУКРОВОГО ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТУ ТА АГРОЗАХОДІВ ВИРОЩУВАННЯ	148
Баган А. В., Чамара Р. С. ДЕКОРАТИВНІ ЯКОСТІ ТА БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОСЛИН РОДУ <i>Lilium</i>	153
Барат Ю. М., Богун А. І. ОСНОВНІ ХВОРОБИ І ШКІДНИКИ ВІНОГРАДУ ТА ЗАХОДИ БОРОТЬБИ З НИМИ	155

АНАЛІЗ СОРТИМЕНТУ ТРОЯНДИ *Rosa L.*

**Баган А. В., доцент кафедри селекції, насінництва і генетики,
к. с.-г. н., доцент**
Перетяцько Я. О., здобувач ступеня вищої освіти бакалавр
Литвиненко Н. М., здобувач ступеня вищої освіти бакалавр

Полтавський державний аграрний університет

Троянда відіграє важливу роль в озелененні завдяки поєднанню виняткових декоративних якостей та екологічних властивостей. Вона є універсальною рослиною у ландшафтному дизайні, здатною виконувати як естетичні, так і практичні завдання.

Для садово-паркового господарства троянди класифікують за садовими групами, кожна з яких має своє функціональне призначення в ландшафтному дизайні – від створення живих огорож до вишуканих бордюрів [1-2].

Чайно-гібридні троянди (найбільша група), відомі великими поодинокими квітками вишуканої форми. Їх використовують для створення класичних клумб, рабаток та солітерів.

Троянди Флорибунда мають дрібніші квітки, зібрані у великі суцвіття, що створюють яскраві «кольорові композиції». Ідеальні для групових насаджень на задньому плані та в міському озелененні завдяки тривалому цвітінню.

Плетисті (виткі) троянди використовуються для вертикального озеленення – декорування арок, пергол, фасадів будівель та створення високих квітучих стін.

Бордюрні та поліантові троянди – це низькорослі сорти, що цвітуть безперервно до пізньої осені. Їх висаджують уздовж доріжок, по краях газонів або для обрамлення клумб.

Паркові троянди – це потужні кущі, що підходять для створення непрохідних живих огорож. Вони менш вибагливі у догляді, але потребують багато простору.

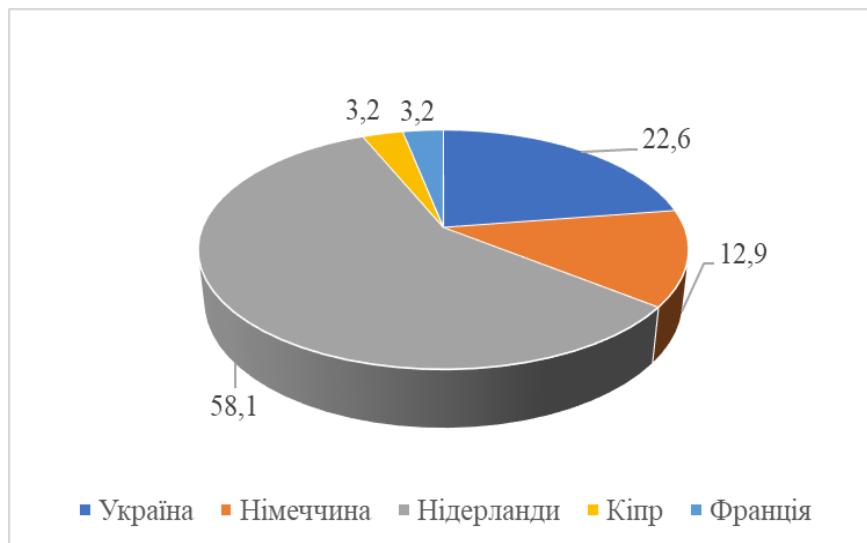
Штамбові троянди вирощуються у вигляді маленького деревця з пишною кроною. Це акцентні елементи, які часто розміщують у центрі клумб або вздовж алей [4].

Метою наших досліджень було вивчення сортименту троянди за походженням та напрямом використання.

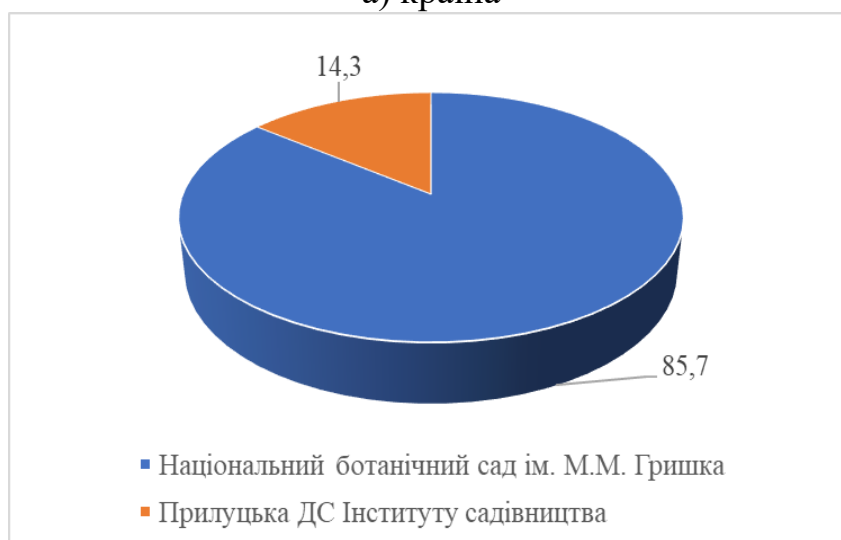
На даний час у Державному реєстрі сортів, придатних для поширення в Україні [3], знаходиться 31 сорт троянди.

Проаналізувавши сортовий склад роду *Rosa L.*, було встановлено, що за походженням (країна) сорти мали наступний розподіл: Україна – 22,6 %, Німеччина – 12,9 %, Нідерланди – 58,1 %, Кіпр – 3,2 %, Франція – 3,2 %.

Серед сортів троянд вітчизняної селекції виділено наступні оригінатори: Національний ботанічний сад ім. М.М. Гришка – 85,7 %, Прилуцька ДС Інституту садівництва – 14,3 % (рис. 1).

а) країна

б) оригігатор

Рис. 1. Розподіл сортів троянди за походженням, %

За декоративними якостями та екологічними властивостями можна виділити наступні українські сорти троянди: Граційний Танок, Крапля Сонця, Олександра, Почайна, РЮЩО 1341а, Солодкий Сон, Спогади, Хортиця.

За напрямом використання спостерігався наступний розподіл досліджуваних сортів: на зріз – 79,2 %, озеленення – 20,8 % (рис. 2).

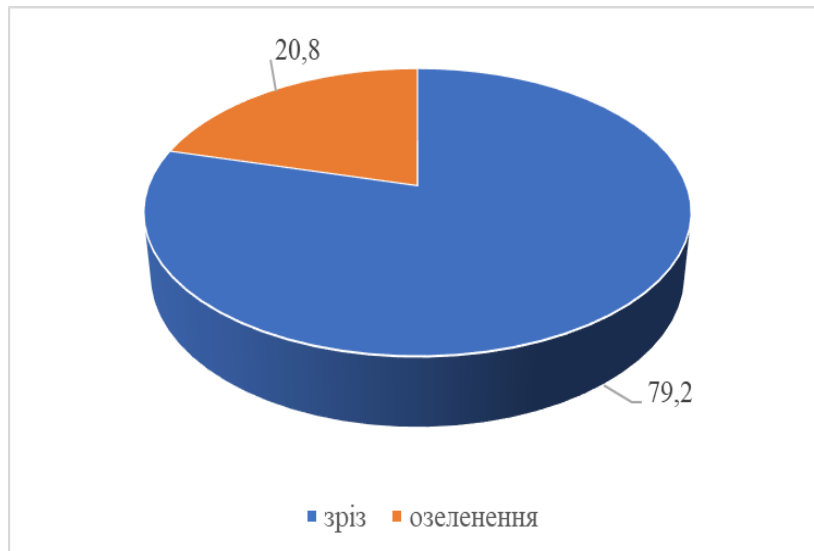

Рис. 2. Розподіл сортів троянди за напрямом використання, %

Таким чином, було встановлено, що за походженням переважають сорти троянд із Нідерланд. Сорти вітчизняної селекції представлені двома оригінаторами: Національний ботанічний сад ім. М.М. Гришка – 85,7 %, Прилуцька ДС Інституту садівництва – 14,3 %. За напрямом використання переважають сорти троянд, які вирощують на зріз. Отже, даний сортимент дає можливість отримати широкий спектр використання досліджуваних сортів за їх декоративним якостями та екологічними властивостями для галузі садово-паркового господарства.

Список літературних джерел

1. Баган А. В., Рощепа Д. О. Методи створення вихідного матеріалу у селекції троянд. *Сучасні аспекти і технології у захисті рослин : матеріали VII міжнародної наук. практи. інтернет-конф.* (м. Полтава, 25 листопада 2025 р.). Полтава: ПДАУ, 2025. С. 83-85. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17980555>.
2. Баган А. В., Юрченко С. О., Шакалій С. М., Марініч Л. Г. Значення троянди у декоративному садівництві. *Актуальні напрямки та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва: матеріали XIII науково-практичної інтернет-конференції.* (м. Полтава, 25 листопада 2022 р.). Полтава: ПДАУ, 2022. С. 19-22.
3. Державний реєстр сортів, придатних для поширення в Україні. 2026. <https://me.gov.ua/view/122407fa-41f9-462e-b529-ce79f8bfecce>.
4. Рубцова О. Л. Рід *Rosa L* в Україні: генофонд, історія, напрями досліджень, досягнення та перспективи : монографія. К.: Фенікс. 2009 375 с.